

8.11.2018

Asianro 187/00.01.00.00.00/2018

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo@mmm.fi

viite: Hallituksen esitys vieraslajilain ja metsästyslain muuttamisesta (1540/01.01/2018)

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain ja metsästyslain muuttamisesta

Suomen riistakeskus kiittää maa- ja metsätalousministeriötä mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain ja metsästyslain muuttamisesta.

Suomen riistakeskus pitää esitettyjä lakimuutoksia pääosin perusteltuina. Vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain 16 §:n osalta on selkeää viitata metsästyslakiin eikä vain osaan siitä. Käytännössä viittaus kattaa metsästyslain luvun 7, sekä pykälät joiden eräisiin momentteihin 7 luvussa viitataan (33 §, 32 §, 25 §). Lisäksi metsästyslain 34 § mukaisella valtuutuksella on metsästysasetuksen kautta vaikutusta asiakokonaisuuteen. Kokonaisuudessaan lainsäädännöllinen tausta vieraslajien hallinnassa on monimutkainen ja voi aiheuttaa tulkintavaikeuksia eri osapuolille. Tätä taustaa vasten Suomen riistakeskus esittää joitakin tarkennuksia lainsäädäntöön.

Suomen riistakeskuksen näkemyksen mukaan vieraslajien osalta lainsäädännöllä tulisi luoda selkeä oikeudellinen perusta toimivaltaisille organisaatioille ja viranomaiselle sekä mitä toimenpiteitä on mahdollista toteuttaa vieraslajien poistossa. Tulevaisuudessa riski sille että haitallisia vieraslajeja voidaan joutua torjumaan tai estämään niiden leviämistä nopeillakin toimenpiteillä on mm. ilmaston lämpenemisen johdosta suuri. Kun tarvitaan nopeita viranomais-toimia on tärkeää, että eri toimijoiden vastuut ja sallitut toimenpiteet on ilmaistu lainsäädännössä selkeästi.

Vieraslajien hallinta on haastavaa ja vaikuttaa siltä, että eri organisaatioiden vahvuuksia ei ole tunnistettu vieraslajien hallinnassa riittävän syvällisesti. Poikkihallinnolliselle yhteistyölle on vieraslajien hallinnassa selkeä tarve. Yleisiä keinoja haitallisten vieraslajien hallinnassa ovat tiedotus, koulutus ja ohjeet, joilla lisätään tietoisuutta vieraslajeista ja saadaan paikalliset toimimaan vieraslajien leviämisen ehkäisemiseksi. Nopeissa vieraslajien torjuntatoimissa tarvi-

taan lisäksi ammattitaitoisia toimijoita. Nisäkkäisiin ja lintuihin liittyvissä toimenpiteissä käytettävät menetelmät vaativat lähes poikkeuksetta metsästyksen asiantuntemusta.

Hallinnolliseen taustaan liittyen esitämme harkittavaksi muun muassa vieraslajilain 8§ pykälään muutosta, jolla vieraslajilain osalta selvennettäisiin riistaan ja metsästyksen liittyvän asiantuntijaorganisaation, Suomen riistakeskuksen toimintaa vieraslajilain osalta. Vieraslajilain 8§ pykälän muutos sopii hyvin myös riistahallintolaissa määrättyyn Suomen riistakeskuksen tehtäväkuvaan, sillä monet vieraslajit ovat taustaltaan riistalajeja, vaikuttavat riistalajien kantoihin, ovat olleet merkittäviä riistasaalislajeja tai niiden hallinnassa tarvitaan metsästyksen liittyvää asiantuntemusta. Riistahallintolain mukaan Suomen riistakeskuksen tehtäviin kuuluu riistatalouteen liittyvän yleisen edun valvonta, riistaeläinkantojen tilan, kehityksen, kestävyys ja elinvoimaisuuden seuraaminen, riistanhoidon sekä riistan elinympäristöjen hoidon edistäminen, metsästyksen, riistatalouteen ja riistaeläimiin liittyvien asiantuntija-, koulutus- ja neuvontapalveluiden tuottaminen sekä tiedotus ja viestintä.

Näkemyksemme mukaan Suomen riistakeskuksen asiantuntemusta tarvitaan myös jatkossa vieraslajien hoidossa, mutta ilman lainsäädännöllistä taustaa toiminta saattaa hiipua tai vastuu toiminnasta ja myös rahoituksesta on syytä siirtää toisaalle. Esimerkiksi Suomen riistakeskus on organisoinut ja rahoittanut useita vuosia yhteispohjoismaista supikoirahanketta ja tähän toimintaan saadaan vuosittain merkittävät resurssit myös Ruotsin ja Norjan hallinnolta. Maat pitävät tärkeänä että Suomi estää supikoiran leviämisen Skandinaviaan.

Suomen riistakeskuksen näkemyksen mukaan vieraslajien kannanhallintaan liittyvä lainsäädäntö tulee olla mahdollisimman selkeää ja niin pitkälle kuin mahdollista määritelty lainsäädännössä. On hyvä asia, että vieraslajilakiin on esitetty valtuus säätää valtioneuvoston asetuksella sekä tehokkaammista pyyntikeinoista että lainsäädännössä sallittujen menetelmien kieltämisestä. Lähtökohtana tulisi kuitenkin olla, että lainsäädännössä on yleisellä tasolla linjattu sallitut menetelmät, ja valtioneuvoston asetuksella erikseen sallittavien tai kiellettävien menetelmien lista on lyhyt. On huomioitavaa, että säädösten tasolla sallittavat menetelmät ovat käytännössä kaikkien maanomistajien ja metsästäjien käytössä, ja tässä kontekstissa on otettava huomioon menetelmien mahdollisesti aiheuttamat uhat muulle lajistolle sekä ihmisten ja kotieläinten turvallisuudelle. Suomeen mahdollisesti leviävien vieraslajien torjunnassa saattaa olla tarpeen käyttää tehokkaitakin keinoja, mutta Suomen riistakeskuksen näkemyksen mukaan erityiskeinot soveltuvat paremmin tapauskohtaiseen torjuntaan ammattimaisesti toteutettuna ja poikkeuslupaperusteisena.

Vieraslajikantojen hallinnan lainsäädännön selkeyden vuoksi Suomen riistakeskus esittää että haitallisten lintu- ja nisäkäsvieraslajien torjunnassa sallitut keinot määritellään metsästyslaissa ja asetuksessa nykyistä tarkemmin tarvittavilta osin rauhoittamattomien lajien pyyntiin vaikuttavissa pykälissä ja momenteissa. Esitetyillä tarkennuksilla vähennetään merkittävästi vieraslajilain 16 § nojalla annettavan valtioneuvoston asetuksella kiellettävien keinojen määrää ja yhdenmukaistetaan vieraslajilintujen ja -nisäkkäiden torjunnassa käytettävä keinovalikoima.

Suomen riistakeskuksen näkemyksen mukaan sekä vieraslajilain 16 § nojalla annettu valtioneuvoston asetus, että metsästysasetuksen muuttaminen tulee saattaa voimaan samanaikaisesti vieraslajilain ja metsästyslain muutosten kanssa.

Vieraslajilainsäädännön muutostarpeet

Suomen riistakeskus esittää muutoksia vieraslajilain 8 § ja hallituksen esityksen 16 §. Yksityiskohtaiset muutosesitykset perusteluineen lausunnon liitteessä.

Metsästyslainsäädännön muutostarpeet

Suomen riistakeskus esittää muutoksia metsästyslain 5 §, 48 §, 49 §, 49 a § ja 50 §. Yksityiskohtaiset muutosesitykset perusteluineen lausunnon liitteessä.

Sakaali riistaeläinluettelo

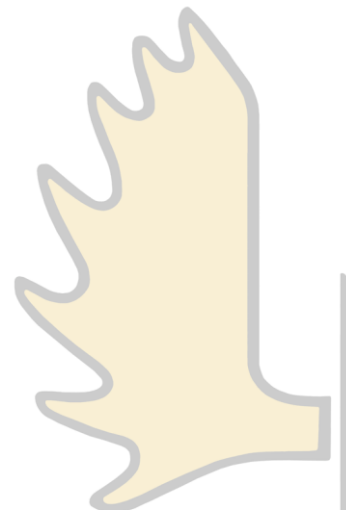
Suomen riistakeskus pitää erittäin hyvänä kultasakaalin lisäämistä riistaeläinluettelo. Sakaalin osalta on noudatettava varovaisuusperiaatetta, ja ennaltaehkäisevästi estettävä lajin leviäminen Suomeen tulevien merkittävien vahinkojen estämiseksi. Virossa saatujen kokemusten mukaan sakaali keskittää saalistustaan rannikkojen ruovikkoalueille, peltoalueille ja maatalousalueille, jolloin se lajina voi aiheuttaa lisää tappioita ennestäänkin kärsineille luontaisille lajeillemme.

Vieraslajien tapaan tulokaslaji sakaali voi uhata alkuperäisiä lajeja kilpailemalla samoista resursseista, saalistamalla, levittämällä tauteja ja loisia tai risteytymällä luonnossa näiden lajien kanssa. Tautiriskiä sakaalin osalta ei tunneta edes riittävän hyvin. Koiraeläimenä sakaali kykenee risteytymään sekä koiran että suden kanssa. Sekä koirasakaaleja että sakaalisusia on tavattu Euroopassa. Jos sakaali vakiintuu Suomen lajistoon, on sen kannanhallinta erittäin vaikeaa ja kallista ja vahinkojen korvaaminen aiheuttaa merkittäviä lisäkustannuksia luonnonsuojelualueilla ja kotieläintiloilla.

Suomi ei ole sakaalin luontaista levinneisyysaluetta. Ihminen on omalla toiminnallaan – ilmastomuutoksen vauhdittamisella, elinympäristöjen pirstoutumisella sekä ravintolähteiden tarjonnalla helpottanut ja mahdollistanut sakaalin leviämisen kohti pohjoista. Sakaalin leviäminen Suomeen on perusteltua estää tai sen levitessä kantaa tehokkaasti hallita 16 artiklan poikkeuspykäliin kansallisesti nojaten 14 artiklan estämättä luonnonvaraisen eläimistön suojelemiseksi, merkittävien kotieläinvahinkojen estämiseksi ja suden lajipuhtauden turvaamiseksi. Suomen olosuhteissa lajin leviämisen estämiselle ei ole muuta tyydyttävää ratkaisua, eikä se haittaa sakaalin suotuisan suojelutason säilyttämistä sen luontaisella levinneisyysalueella Keski- ja Kaakkois-Euroopassa.

Jarkko Nurmi
riistatalouspäällikkö

Lausunnon liite

Yksityiskohtaiset muutosehdotukset, ehdotukset eräiden muiden pykälien tarkistuksille sekä perustelut hallituksen esitykseen eduskunnalle laeiksi vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain ja metsästyslain muuttamiseksi

<i>Laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain muuttamisesta</i>		
HE Ehdotus tai voimassa oleva pykälä, johon ehdotetaan muutosta	Suomen riistakeskuksen ehdotus uudeksi muotoiluksi	Keskeiset perustelut
<p>8 §</p> <p>Luonnonvarakeskuksen ja Suomen ympäristökeskuksen tehtävät</p> <p>Luonnonvarakeskus hoitaa sille säädetyt tehtävät tämän lain täytäntöönpanossa.</p> <p>Suomen ympäristökeskus tuottaa toimialallaan tämän lain täytäntöönpanoa varten tarvittavia asiantuntijapalveluja.</p>	<p>8 §</p> <p>Luonnonvarakeskuksen, Suomen ympäristökeskuksen ja Suomen riistakeskuksen tehtävät</p> <p>Luonnonvarakeskus hoitaa sille säädetyt tehtävät tämän lain täytäntöönpanossa.</p> <p>Suomen ympäristökeskus ja Suomen riistakeskus tuottaa toimialallaan tämän lain täytäntöönpanoa varten tarvittavia asiantuntijapalveluja. Suomen riistakeskus hoitaa tämän lain 16 §:stä johtuvat julkiset hallintotehtävät.</p>	<p>Näkemyksemme mukaan vieraslajilain osalta tulisi selventää riistaan ja metsästyksen liittyvän asiantuntijaorganisaation, Suomen riistakeskuksen tehtäviä vieraslajilain osalta. Vieraslajilistoille on siirtymässä useita ennen riistalajeiksi luettavia lajeja ja lienee tarpeen että, että Suomen riistakeskuksen asiantuntemusta käytetään myös jatkossa näiden lajien kannanhoidossa. Ilman lainsäädännöllistä taustaa toiminta vieraslajien osalta saattaa muutoin hiipua. Monien vieraslajilistoille siirtyvien lajien kannanhoidossa onnistuminen edellyttää käsityksemme mukaan syvällistä metsästyksen asiantuntemusta, jota muista organisaatioista ei ole samassa mittakaavassa löydettävissä. Metsästyksen liittyvä asiantuntemuksen lisäksi koko maan laajuinen organisaatio maakuntatasoisista aluetoimistoista kunnittaiseen riistanhoitoyhdistyskenttään varmistaa toiminnan laajuutta. Riistakeskuksen kaikille metsästäjille menevä tiedotuskanava Metsästäjä/Jägaren lehti sekä riistahallinnon sähköinen asiointipalvelu Oma riista antaa vahvaa tukea vieraslajien tehokkaaseen kannanhoitoon saalis- ja</p>

		<p>havaintotietojen kirjaamisen ja viestinnän kautta. Viestintäkanavat metsästäjiin ovat jo olemassa ja yhteistyölle metsästäjien kanssa on pitkät perinteet.</p> <p>Vieraslajien hallinnassa on kyse erityisesti metsästäjien ja paikallisten sitoutumisesta omatoimiseen elinympäristöjen hoitoon. Haitallisten vieraslajien torjuntaa nisäkkäiden ja lintujen osalta tehdään lähes yksinomaan metsästäjien talkoovoimin.</p> <p>Kustannustehokkaimmat toimet vieraslajien hallinnassa ovat riista-alan ammattilaisten suunnittelema ja käytännön metsästäjien toteuttamia toimenpiteitä.</p>
<p>16 §</p> <p><i>Ympäristöön päässeeseen lintu- tai nisäkäslajin pyydystäminen ja tappaminen</i></p> <p>Ympäristöön päässyt lintu- tai nisäkäslaji, joka on unionin luetteloon kuuluva tai kansallisesti merkityksellinen haitallinen vieraslaji, voidaan pyydystää ja tappaa soveltaen, mitä <i>metsästyslaissa ja sen nojalla säädetään rauhoittamattoman linnun ja nisäkkään pyydystämisestä ja tappamisesta.</i></p> <p>Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös muuhun vieraslajina pidettävään lintu- tai nisäkäslajiin, josta ei säädetä metsästyslaissa.</p>	<p>16 §</p> <p><i>Ympäristöön päässeeseen lintu- tai nisäkäslajin pyydystäminen ja tappaminen</i></p> <p>Ympäristöön päässyt lintu- tai nisäkäslaji, joka on unionin luetteloon kuuluva tai kansallisesti merkityksellinen haitallinen vieraslaji, voidaan pyydystää ja tappaa soveltaen, mitä <i>metsästyslaissa ja sen nojalla säädetään rauhoittamattoman linnun ja nisäkkään eläimen pyydystämisestä ja tappamisesta.</i></p> <p>Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös muuhun vieraslajina pidettävään lintu- tai nisäkäslajiin, josta ei säädetä metsästyslaissa.</p>	<p>Suomen riistakeskuksen näkemyksen mukaan viittaus metsästyslakiin pitää olla yleisluontoisempi, ja koskea metsästyslain 7 luvun otsikkoa, rauhoittamattoman eläimen pyydystämistä ja tappamista, jolloin se on yleisluontoisempi ja kattaa seuraavat riistakeskuksen esittämät tarkennukset lainsäädäntöön, jotta se on kokonaisuutena toimivampi ja kansalaisen näkökulmasta helpommin ymmärrettävä.</p> <p>Näkemyksemme mukaan vieraslajilinnuille ja -nisäkkäille tulisi olla lähtökohtaisesti sallittu samat pyyntimenetelmät.</p>

Laki metsästyslain muuttamisesta

HE Ehdotus tai voimassa oleva pykälä, johon ehdotetaan muutosta	Suomen riistakeskuksen ehdotus uudeksi muotoiluksi	Keskeiset perustelut
<p>5 § Riistaeläimet ja rauhoittamattomat eläimet</p> <p>....</p> <p>Rauhoittamattomia eläimiä ovat:</p> <p>1) metsämyyrä, vesimyyrä, kenttämyyrä, peltomyyrä, lapinmyyrä, isometsähiiri, isorotta ja kotihiiri;</p> <p>2) korppi (poronhoitoalueella), varis, harakka, naakka, harmaalokki, merilokki, kesykyyyhky ja räkättirastas.</p> <p>Villiintyneeseen kissaan sovelletaan, mitä rauhoittamattomista eläimistä säädetään.</p>	<p>....</p> <p>Rauhoittamattomia eläimiä ovat:</p> <p>1) metsämyyrä, vesimyyrä, kenttämyyrä, peltomyyrä, lapinmyyrä, isometsähiiri, isorotta ja kotihiiri;</p> <p>2) korppi (poronhoitoalueella), varis, harakka, naakka, harmaalokki, merilokki, kesykyyyhky ja räkättirastas.</p> <p>Villiintyneeseen kissaan sovelletaan, mitä rauhoittamattomista eläimistä säädetään.</p> <p>Vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain 1709/2015) 2 § ja 11 § mukaisilla listoilla lueteltujen haitallisten lintu- ja nisäkäsvieraslajien osalta sovelletaan, mitä rauhoittamattomista eläimistä säädetään.</p>	<p>Vieraslajilain 16 § ehdotetaan säädettäväksi seuraavaa:</p> <p><i>Ympäristöön päässyt lintu- tai nisäkäslaji, joka on unionin luetteloon kuuluva tai kansallisesti merkityksellinen haitallinen vieraslaji, voidaan pyydystää ja tappaa soveltaen, mitä metsästyslaissa ja sen nojalla säädetään rauhoittamattoman eläimen pyydystämisestä ja tappamisesta. Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös muuhun vieraslajina pidettävään lintu- tai nisäkäslajiin, josta ei säädetä metsästyslaissa.</i></p> <p>Metsästyslain 7 luvussa säädetään tarkemmin rauhoittamattoman eläimen pyydystämisestä ja tappamisesta. Luvun pykälissä eritellään nisäkkäät ja linnut, ja näiden osalta käytännössä viitataan 5§ 2 momentin kohtiin 1) ja 2).</p> <p>Haitallisiin vieraslajeihin kuuluu Euroopassa sekä lintuja että nisäkkäitä. Haitallisten vieraslajien osalta on selkeintä, että niihin voidaan kohdentaa samoja pyyntikeinoja riippumatta siitä, onko ne lintuja vai nisäkkäitä. Vieraslajilistalla olevat linnut eivät ole lintudirektiivin liitteissä, ne eivät ole Euroopan alkuperäistä lajistoa ja EU:n</p>

		<p>tavoitteena on näiden lajien vakiintumisen estäminen, kannan hävittäminen ja kannan hallinta. Vieraslajilintujen osalta voidaan katsoa, että lintudirektiivin vaatimukset eivät ole voimassa toisin kuin alkuperäiseen lajistoon kuuluvien rauhoittamattomien lintujen osalta. Puuttuminen lintudirektiivin liitteen 2 listasta ei estä näiden lajien tappamista, sillä kyse ei ole kestävän käytön mukaisesta metsästyksestä vaan haitallisten vieraslajien torjunnasta.</p> <p>Nykyinen 5 § rauhoittamattomien eläinten lista koskee Suomen alkuperäistä lajistoa.</p> <p>Suomen riistakeskus ehdottaa että 5 § lisätään uusi kohta, jonka perusteella Metsästyslain 7 luvussa sekä valtioneuvoston asetuksissa voidaan viitata haitallisiin vieraslajeihin ja siltä osin yhdenmukaistaa lintuja ja nisäkkäitä koskeva lain tason säätely haitallisten vieraslajien osalta.</p>
<p>32 § <i>Moottorikäyttöisten kulkuneuvojen käytön rajoitukset</i></p> <p>Riistaeläintä ei saa ampua ilma-aluksesta taikka maalla kulkevasta moottorikäyttöisestä ajoneuvosta eikä näiden suojasta tai välittömästi pysäyttämisen jälkeen sataa metriä lähempänä näitä eikä myöskään aluksesta tai veneestä moottorin käydessä.</p>	<p><i>Riistaeläintä ei saa ampua:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) <i>ilma-aluksesta taikka maalla kulkevasta moottorikäyttöisestä ajoneuvosta eikä näiden suojasta</i> 2) <i>välittömästi ilma-aluksen tai maalla kulkevan moottorikäyttöisen ajoneuvon pysäyttämisen jälkeen sataa metriä lähempänä näitä</i> 3) <i>aluksesta tai veneestä moottorin käydessä.</i> 	<p>Suomen riistakeskus esittää teknistä uudelleenmuotoilua metsästyslain 32 § 2 momenttiin. Muotoilun tarkennuksena on luoda tekniset edellytykset viitata 2 momentin eri asiakohtiin yksityiskohtaisesti.</p> <p>Tämä on edellytys sille, että tarvittaessa voidaan yksiselitteisesti sallia esimerkiksi vieraslajien ampuminen välittömästi ilma-aluksen tai moottorikäyttöisen ajoneuvon pysäyttämisen jälkeen sataa metriä lähempänä näitä, jos se nähdään torjuntatoimenpiteiden kannalta tarpeelliseksi.</p> <p>Muutos ei Suomen riistakeskuksen näkemyksen mukaan muuta pykälän nykyistä sisältöä ja tulkintaa.</p>

<p>48 § Oikeus pyydystää ja tappaa rauhoittamaton eläin</p> <p>....</p> <p>Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, maa- ja metsätalousministeriö voi päättää, että eläintautien ehkäisemiseksi, muista terveydellisistä syistä, yleisen turvallisuuden varmistamiseksi tai huomattavan omaisuutta uhkaavan vahingon torjumiseksi määrätyn rauhoittamattoman eläimen saa pyydystää tai tappaa tietyllä alueella määrätynä aikana ilman alueen tai rakennuksen omistajan tai haltijan lupaa.</p>	<p>Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, maa- ja metsätalousministeriö voi päättää, että eläintautien ehkäisemiseksi, muista terveydellisistä syistä, leviämisen estämiseksi, yleisen turvallisuuden varmistamiseksi tai huomattavan omaisuutta uhkaavan vahingon torjumiseksi määrätyn rauhoittamattoman eläimen saa pyydystää tai tappaa tietyllä alueella määrätynä aikana ilman alueen tai rakennuksen omistajan tai haltijan lupaa</p>	<p>Vieraslajilain 16 § perusteella ML 48 § 3 momentti koskee myös haitallisia vieraslajeja.</p> <p>Suomen riistakeskuksen näkemyksen mukaan mahdollisen lajin leviämisen estämiseksi on tarkoituksenmukaista kirjata 48 § 3 momenttiin selkeä valtuutus maa- ja metsätalousministeriölle kohdentaa toimia haitallisen vieraslajin leviämisen estämiseksi myös ilman alueen tai rakennuksen omistajan tai haltijan lupaa</p>
<p>49 § (15.3.2013/206) Rauhoittamattoman eläimen pyyntivälineet ja pyyntimenetelmät</p> <p>.....</p> <p>Rauhoittamattoman linnun ja villiintyneen kissan pyydystämiseen tai tappamiseen ei saa käyttää 33 §:n 1 momentissa tarkoitettuja pyyntivälineitä tai pyyntimenetelmiä. Muun rauhoittamattoman nisäkkään pyydystämiseen tai tappamiseen ei saa käyttää 33 §:n 1 momentin 1 ja 6–14 kohdassa tarkoitettuja pyyntivälineitä tai pyyntimenetelmiä.</p>	<p>Rauhoittamattoman linnun ja villiintyneen kissan pyydystämiseen tai tappamiseen ei saa käyttää 33 §:n 1 momentissa tarkoitettuja pyyntivälineitä tai pyyntimenetelmiä. Muun rauhoittamattoman nisäkkään ja haitallisen vieraslajin pyydystämiseen tai tappamiseen ei saa käyttää 33 §:n 1 momentin 1 ja 6–14 kohdassa tarkoitettuja pyyntivälineitä tai pyyntimenetelmiä.</p> <p>TAI</p> <p>Rauhoittamattoman linnun ja villiintyneen kissan pyydystämiseen tai tappamiseen ei saa käyttää 33 §:n 1 momentissa tarkoitettuja pyyntivälineitä tai pyyntimenetelmiä.</p>	<p>Suomen riistakeskuksen näkemyksen mukaan 49 pykälän nykyinen muotoilu tarkoittaa sitä, että mahdollinen Suomeen ilmestyvä haitallinen vieraslajilintu (esim. kuparisorsa, afrikanhanhi) rinnastetaan rauhoittamattomaan lintuun, ja sen luonnosta poistamiseksi on käytössä vähemmän keinoja kuin vastaavan nisäksälajin osalta. Lainsäädännön johdonmukaisuuden vuoksi on selkeintä, että haitalliset vieraslajit ovat sallittujen keinojen osalta lain tasolla yhteneväiset ja tarvittavat lajikohtaiset tarkennukset tehdään valtioneuvoston asetuksella.</p> <p>Hallituksen esityksen mukaisella muotoilulla haitallisten vieraslajinisäkkäiden sallituksi pyyntimuodoksi tulevat myös ML 33 § 1 momentin 2) ja 3) -kohdat. Suomen riistakeskuksen näkemyksen mukaan nämä</p>

	<p>Muun rauhoittamattoman nisäkkään pyydystämiseen tai tappamiseen ei saa käyttää 33 §:n 1 momentin 1 ja 6–14 kohdassa tarkoitettuja pyyntivälineitä tai pyyntimenetelmiä.</p> <p><i>Haitallisen vieraslajin pyydystämiseen tai tappamiseen ei saa käyttää 33 §:n 1 momentin 1-3 ja 6-14 kohdassa tarkoitettuja pyyntivälineitä tai pyyntimenetelmiä.</i></p>	<p>tulee joko vieraslajilain 16 § 3 momentin mukaisella valtioneuvoston asetuksella kieltää tai vaihtoehtoisesti ML 49 § erikseen kirjata haitallisilla vieraslajeilla kielletyt menetelmät – tämän perusteella viereinen vaihtoehtoinen muotoiluehdotus</p> <p>Jos esimerkiksi lintuverkolle tulee tarve, on se Suomen riistakeskuksen näkemyksen mukaan säädettävä sallituksi joko vieraslajilain nojalla valtioneuvoston asetuksella tai toteuttaa poikkeusluvalla.</p>
<p>49 a § (15.3.2013/206) <i>Lupa poiketa rauhoittamattoman nisäkkään pyyntivälineitä ja pyyntimenetelmiä koskevasta kiellosta</i></p> <p>Suomen riistakeskus voi myöntää rauhoittamattoman nisäkkään pyydystämässä tai tappamisessa luvan käyttää sellaista pyyntivälinettä tai pyyntimenetelmää, joka on 49 §:n 2 momentin mukaan kielletty. Lisäksi Suomen riistakeskus voi myöntää luvan poiketa 50 §:n 1 momentin nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen säännöksistä rauhoittamattoman nisäkkään osalta.</p> <p>Edellä 1 momentissa tarkoitettu poikkeuslupa voidaan myöntää viljelyksille, metsätaloudelle, kalataloudelle, porotaloudelle, riistataloudelle, eläinten pidolle, vesistöille tai omaisuudelle aiheutuvien merkittävien vahinkojen ehkäisemiseksi taikka jos se on kansanterveyden, yleisen turvallisuuden tai muun erittäin tärkeän yleisen edun kannalta tarpeellinen. Lupa voidaan myöntää myös lajien tutkimustarkoituksessa.</p>	<p>Suomen riistakeskus voi myöntää rauhoittamattoman nisäkkään <i>tai haitallisen vieraslajin</i> pyydystämässä tai tappamisessa luvan käyttää sellaista pyyntivälinettä tai pyyntimenetelmää, joka on 49 §:n 2 momentin mukaan kielletty. Lisäksi Suomen riistakeskus voi myöntää luvan poiketa 50 §:n 1 momentin nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen säännöksistä rauhoittamattoman nisäkkään osalta.</p> <p>Edellä 1 momentissa tarkoitettu poikkeuslupa voidaan myöntää viljelyksille, metsätaloudelle, kalataloudelle, porotaloudelle, riistataloudelle, eläinten pidolle, vesistöille tai omaisuudelle aiheutuvien merkittävien vahinkojen ehkäisemiseksi taikka jos se on kansanterveyden, yleisen turvallisuuden, <i>lajin leviämisen estämisen tai</i> muun erittäin tärkeän yleisen edun kannalta tarpeellinen.</p>	<p>Suomen riistakeskuksen näkemyksen mukaan on lainsäädännön selkeyden vuoksi tarpeen lisätä erikseen maininta haitallisesta vieraslajista sen leviämisen estämisestä.</p> <p>Tämä lisäys tekee selvän eron poikkeuslupien myöntämisessä alkuperäiseen lajistoon kuuluviin nisäkkäisiin ja samalla laajentaa valtuuden koskemaan myös haitallisia vieraslajilintuja.</p> <p>Lain nykyisen muotoilun perusteella vain vieraslajinisäkkäiden osalta poikkeuslupavaltuus on Suomen riistakeskuksella.</p> <p>Kansalaisen näkökulmasta on selkeintä, että haitallisten vieraslajien tehokkaan poistamisen edellyttämien kiellettyjen menetelmien salliminen poikkeusluvalla on keskitetty yhdelle toimijalle.</p>

<p>Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin 1 momentin nojalla myönnettävään lupaan otettavista määräyksistä, ilmoittamisvelvollisuudesta sekä luvan ajallisesta kestosta.</p>	<p>Lupa voidaan myöntää myös lajien tutkimustarkoituksessa.</p>	<p>Lisäksi on tarpeen lisätä sallituksi poikkeusperusteeksi lajin leviämisen estäminen, mitä käytännössä sovellettaisiin haitallisen vieraslajin torjunnassa poikkeusluvalla sallittavan pyyntimenetelmän perusteena.</p>
<p>50 § (18.2.2011/159) <i>Rauhoittamattoman eläimen pyydystämistä ja tappamista koskevat tarkemmat säännökset</i></p> <p>Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarvittaessa tarkempia säännöksiä rauhoittamattoman eläimen pyydystämisessä tai tappamisessa sallituista pyyntivälineistä ja pyyntimenetelmistä sekä niiden käytöstä.</p> <p>Valtioneuvoston asetuksella voidaan rauhoittaa rauhoittamaton eläin tai rajoittaa sen pyydystämistä ja tappamista.</p>	<p>Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarvittaessa tarkempia säännöksiä rauhoittamattoman eläimen pyydystämisessä tai tappamisessa sallituista pyyntivälineistä ja pyyntimenetelmistä sekä niiden käytöstä.</p> <p>Valtioneuvoston asetuksella voidaan rauhoittaa rauhoittamaton eläin tai rajoittaa sen pyydystämistä ja tappamista.</p> <p><i>Rauhoittamattomasta eläimestä tai haitallisesta vieraslajista on tehtävä saalisilmoitus Suomen riistakeskukselle, jos pyydystämisen ja tappamisen tai lajin leviämisen seurannan tarkoituksenmukainen järjestäminen sitä edellyttää.</i></p> <p><i>Valtioneuvoston asetuksella säädetään, mistä lajista saalisilmoitus on tehtävä, sekä ilmoituksen muodosta, sisällöstä ja ilmoituksen tekemisen määräajasta</i></p>	<p>Suomen riistakeskuksen näkemyksen mukaan edellä esitettyjen muutosehdotusten perusteella 50 § voidaan jatkossa tulkita koskevan vain alkuperäiseen lajistoon kuuluvia rauhoittamattomia eläimiä. Haitallisten vieraslajien osalta vastaava valtuus on ehdotettu säädettäväksi vieraslajilain 16 § 3 momentilla.</p> <p>Haitallisten vieraslajien leviämisen seuraamiseksi saalisilmoitusvelvollisuus on Suomen riistakeskuksen näkemyksen mukaan erittäin tärkeää. Ilman saalisilmoitusvelvollisuutta voi olla mahdotonta saada luotettavaa tietoa Suomeen levinneen haitallisen vieraslajin esiintymisestä.</p> <p>ML 50 § tulisi säätää valtuus valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säätää lajeista, joita velvollisuus koskee. Tällä tavoin voitaisiin viipymättä todeta haitallisen vieraslajin päätyminen saaliiksi ja ilmoitusvelvollisuuden kautta tieto olisi käyttökelpoinen toisin kuin Oma riista palveluun tehty henkilökohtainen saaliskirjaus.</p> <p>Tässä yhteydessä on syytä nostaa esiin Suomen riistakeskuksen näkemys haitallisten nisäkäs- ja lintulajien saalisseurannasta.</p>

		<p>Esimerkiksi supikoiran ja piisamin pyynti tulee käytännössä säilymään suurelta osin metsästäjien toteuttamana. Jos lajeista halutaan jatkossakin tietoa metsästäjien suunnalta, on ne säilytettävä myös Oma riista-palvelussa, jossa ne toki kuuluvat jatkossa rauhoittamattomien lajien alle.</p> <p>Tässä kokonaisuudessa esimerkiksi pesukarhun saalisilmoitus olisi metsästäjälle helppo. Kirjaus Oma riistaan generoituu automaattisesti saalisilmoitukseksi. Muu kuin Oma riistaan kirjautunut henkilö voi tehdä ilmoituksen paperilomakkeella.</p>

METSÄSTYSASETUS – Pohdintaa tarkennustarpeista

Vieraslajilain 16 § 1 ja 2 momentin viittaus metsästyslakiin vaikuttaa myös metsästysasetukseen. Metsästysasetusta tulee muuttaa, jotta säätely on kokonaisuutena tarkoituksenmukaista. Seuraavassa on esitetty Suomen riistakeskuksen näkemyksiä metsästysasetuksen muuttamiseksi ottaen huomioon esitetyt muutokset metsästyslakiin ja hallituksen esitykseen metsästyslain muuttamisesta

<p>10 § (11.4.2013/270)</p> <p>Rautojen käyttäminen</p> <p>Riistaeläinten pyydystämisessä saa käyttää vain rautoja, jotka aiheuttavat lauetessaan eläimen välittömän kuoleman. Raudat on huollettava säännöllisesti. Raudat on sijoitettava siten, ettei niistä aiheudu vaaraa ihmisille tai muille kuin pyydystettäville eläimille.</p> <p>Rautoja saa käyttää maalla hillerin, kärpän,</p>		<p>Hallituksen esityksen mukaiset muutokset vieraslajilakiin ja metsästyslakiin rinnastaa haitalliset vieraslajit rauhoittamattomiin lajeihin, jolloin raudat tulevat sallituksi myös supikoiralle ja pesukarhulle. Tämä ei ole Suomen riistakeskuksen näkökulmasta perusteltua niiden heikon tappotehon sekä muille lajeille aiheuttaman uhan vuoksi.</p> <p>Edellä esitetty ehdotus haitallisten vieraslajien sisällyttämisestä osaksi metsästyslakia poistaisi tämän pykälän muutostarpeen, koska sen voidaan muutoksen jälkeen katsoa koskevan vain</p>
--	--	---

minkin, näädän ja oravan metsästämiseen sekä rauhoittamattomien nisäkkäiden pyydystämiseen. Rautojen läpimitta saa olla enintään 20 senttimetriä.

Rautoja saa käyttää veden alla euroopanmajavan, kanadanmajavan, minkin ja piisamin metsästämiseen sekä rauhoittamattomien nisäkkäiden pyydystämiseen. Rautojen läpimitta saa olla enintään 30 senttimetriä.

11 § (3.8.2017/516)

Loukun, aitauksen ja jalkanarun käyttäminen

Elävänä pyytävää loukkua tai muuta vastaavaa pyyntivälinettä saa käyttää ilveksen, euroopanmajavan, kanadanmajavan, piisamin, tarhatun naalin, ketun, supikoiran, karpän, minkin, hillerin, näädän, mäyrän, saukon, villikanin, oravan, itämeren norpan ja hallin sekä rauhoittamattomien nisäkkäiden pyydystämiseen. Loukun ja muun pyyntivälineen on oltava sellainen, että eläin mahtuu siinä seisomaan ja makaamaan luonnollisessa asennossa vahingoittamatta itseään.

....

Rautoja saa käyttää veden alla euroopanmajavan, kanadanmajavan ja minkin ja piisamin metsästämiseen sekä rauhoittamattomien nisäkkäiden ja haitallisten vieraslajien pyydystämiseen. Rautojen läpimitta saa olla enintään 30 senttimetriä.

Elävänä pyytävää loukkua tai muuta vastaavaa pyyntivälinettä saa käyttää ilveksen, euroopanmajavan, kanadanmajavan, piisamin, tarhatun naalin, ketun, supikoiran, karpän, minkin, hillerin, näädän, mäyrän, saukon, villikanin, oravan, itämeren norpan ja hallin sekä rauhoittamattomien nisäkkäiden ja haitallisten vieraslajien pyydystämiseen. Loukun ja muun pyyntivälineen on oltava sellainen, että eläin mahtuu siinä seisomaan ja makaamaan luonnollisessa asennossa vahingoittamatta itseään.

alkuperäiseen lajistoon kuuluvia rauhoittamattomia lajeja.

Piisami tulee poistaa 3 momentista, mutta samalla tulee muulla säätelyllä sallia/jättää kieltämättä piisamin pyytäminen heitappavilla raudoilla.

Jos momentissa erikseen kirjattaisiin haitalliset vieraslajit, se sisältäisi myös EU-listalla olevan rämemajavan, jonka pyynti vedenalaisilla raudoilla ei ole tällä hetkellä mahdollista.

Suomen riistakeskuksen näkemyksen mukaan tästä momentista on poistettava piisami ja supikoira. Haitallisten vieraslajien lisääminen momenttiin (edellyttäen edellä ML 5 § ehdotetun tarkennuksen toteuttamista) sallisi elävänä pyytävän loukun käyttämisen piisamin, supikoiran, pesukarhun, koatin, rämemajavan sekä vieraslajilintujen pyydystamisessä. Samoin se mahdollistaisi momentin helpon päivittämisen jatkossa, jos esimerkiksi minkki kirjataan kansalliselle tai EU listalle.

PYKÄLÄT 14 a → 21 tulee perata huolellisesti – siellä mm. säädetty

		tarkemmin myrkyn käytöstä. Muun muassa ampuma-asevaatimukset voi olla selkeämpi kirjata vieraslajilain perusteella annettavalla valtioneuvoston asetuksella, koska ne ovat lajikohtaisia.
--	--	--

POHDINTAA VIERASLAJILAIN 16 § PERUSTEELLA ANNETTAVAN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN SISÄLLÖKSI

Metsästyslaki

ML 25 § rajoitukset

Tarkastella onko tarpeen säätää niin, että Metsästyslain 25 § 1 momentin rajoitus ei koske haitallisten vieraslajien tappamista, lukuun ottamatta supikoiraa ja piisamia.

Perustelu: Käsittäksemme kenelläkään viranomaisella ei ole valtuuksia myöntää poikkeuslupaa poiketa 150 metrin säännöstä vierasperäisen lajin osalta. Suomeen ilmaantuvien haitallisten vieraslajien poistamisessa tulisi sallia eläinten ampuminen alle 150 metrin päässä asutuista rakennuksista. Tehokas vieraslajien torjunta edellyttää, että taajamissa ja tiheään asutuilla alueilla eläinten tappaminen ampumalla on mahdollista lähellä asutusta mahdollisimman nopeasti havainnon jälkeen. Esimerkiksi vierasperäisiä lintuja voi olla mahdoton saada elävänä pyydystettyä tiheään asutuilla alueilla ja mökkirannoilla. Ampuminen saattaa olla ainoa keino hävittää vieraslajiyksilö. Vakiintuneille lajeille kuten supikoiralle ja piisamille ei ole tarkoituksenmukaista sallia poiketa 150 metrin säännöstä, koska lajin kannanhallinta käytännössä rinnastuu normaaliin metsästykseseen. Supikoiran ja piisamin osalta olisi kuitenkin tarkoituksenmukaista sallia jalkanaruissa, luolassa, loukussa, louhikossa, rakennuksessa, rakennuksen tai puupinon alla taikka muutoin avuttomassa tilassa olevan eläimen lopettaminen alle 150 m päässä asutusta rakennuksesta.

ML 32 § rajoitukset

Tarkastella onko tarpeen säätää poikkeus metsästyslain 32 § 2 momentin 100 metrin säännöstä joko yleisellä tasolla tai eräiden vieraslajien osalta. Tämän mahdollistamiseksi esitetään teknistä uudelleen muotoilua metsästyslain 32 § 2 momenttiin.

Kielletyt menetelmät

Riippuen ML 49 § muotoilusta (kts yllä) tarvittaessa erikseen valtioneuvoston asetuksella kieltää ML 33 § 1 mom 2 ja 3 kohdat haitallisten vieraslajilintujen ja -nisäkkäiden pyydystämistä ja tappamisesta.

Metsästysasetus

Rauta- ja loukkupynti

Edelleen tulee tarkastella ML 34 § mukaista säätelyä metsästysasetuksessa ja sen osalta varmistaa, että esimerkiksi supikoiran ja pesukarhun osalta hetitappavien rautojen käyttö kielletään, jos sitä ei metsästyslain- ja asetuksen muotoilulla toteuteta.

Ampuma-asevaatimukset ja muut yksityiskohdat metsästysasetuksen 14-21 §

Käydä läpi ampuma-asevaatimukset ja viitata tarvittavilta osin metsästysasetukseen. Esimerkiksi supikoria, pesukarhun, koatin ja rämemajavan osalta ilmaaseen tai alle 180 N jousen salliminen ei liene tarkoituksenmukaista.